

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία Γ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:
9^η

Πλάτων, Κρίτων 50a-c

Τίτλος:

«Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή»,

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ

Εφαρμογή: ΚΟΣΜΑΣ ΤΟΥΛΟΥΜΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2014

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας αρχαίας ελληνικής γλώσσας δευτεροβάθμιας: Λάμπρος Πόλκας, Κοσμάς Τουλούμης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101, Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή

Εφαρμογή σεναρίου

Κοσμάς Τουλούμης

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Παναγιώτου

Διδακτικό αντικείμενο

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα και Γραμματεία

Τάξη

Γ΄ Γυμνασίου

Χρονολογία

Από 10-03-2014 μέχρι 26-03-2014

Σχολική μονάδα

Πρότυπο Πειραματικό Γυμνάσιο Πανεπιστημίου

Διδακτική / θεματική ενότητα

Ενότητα 9η: "Οι νόμοι επισκέπτονται τον Σωκράτη στη φυλακή", Πλάτων, Κρίτων
50a-c (σχολικό εγχειρίδιο Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας),

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής Ζώνης

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα [Γυμνάσιο]

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (από μετάφραση)

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή

Πληροφορική

Φιλοσοφία

Χρονική διάρκεια

5 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής,

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Ταυτότητα εκπαιδευτικού και προεργασία: ως προϋποθέσεις θεωρούνται η εξοικείωσή του με τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ. Ο διδάσκων πρέπει, τέλος, να έχει εντυπώσει σε σύγχρονες παιδαγωγικές σε σχέση με τη Διδακτική των Μέσων, όπως ο «Σχεδιασμός» (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008).

Ο εκπαιδευτικός καθ' όλη τη διαδικασία είναι καθοδηγητής και αρωγός. Συμβουλεύει και παρεμβαίνει, για να λύσει απορίες και να προωθήσει τη συζήτηση και συνεργασία των ομάδων, ενθαρρύνει και επιβραβεύει κάθε προσπάθεια συμβάλλοντας στην ομαλή διεξαγωγή της όλης δραστηριότητας.

Ταυτότητα μαθητών: πρέπει να έχουν διδαχθεί τα κεφάλαια 5 και 12 του σχολικού εγχειριδίου της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (Γ' Γυμνασίου), ώστε να είναι εξοικειωμένοι με τις έννοιες του Δικαίου, των ατομικών δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων του πολίτη. Επίσης, απαραίτητες προϋποθέσεις αποτελούν η εξοικείωσή τους με την ομαδική εργασία, η ευχέρεια πλοήγησης στο διαδίκτυο και χρήσης λογι-

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

σμικών για τη δημιουργία πολυτροπικών κειμένων και παρουσιάσεων στον ηλεκτρονικό υπολογιστή.

Υλικοτεχνική υποδομή σχολικής μονάδας: ηλεκτρονικοί υπολογιστές, σύνδεση στο διαδίκτυο, βιντεοπροβολέας.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη

Το σενάριο στηρίζεται

Στο ομώνυμο σενάριο της Μαρίας Παναγιώτου

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η σταδιακή προσέγγιση και γνώση της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας με άξονα το κείμενο του Πλάτωνα μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές της Γ΄ Γυμνασίου να κατανοήσουν τη σπουδαιότητα του αρχαίου κόσμου, τις ιδέες και πεποιθήσεις που τον διαμόρφωσαν, ώστε να σχηματίσουν μια πιο σφαιρική εικόνα για τον πλούτο της πολιτιστικής τους κληρονομιάς. Θα έρθουν, παράλληλα, σε επαφή με τις έννοιες του δικαίου και του νόμου μέσα από μια διαχρονική θεώρηση τους και θα διαπιστώσουν τις μεταβολές που έχουν υποστεί στη σύγχρονη δαιδαλώδη κοινωνία μας, καθώς και την άμεση σχέση τους με τα φαινόμενα κοινωνικής παθογένειας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Το παρόν σενάριο λειτουργεί συμπληρωματικά στη διδασκαλία της ενότητας του σχολικού εγχειριδίου, αφού η αντίστοιχη πρόταση στο βιβλίο του [εκπαιδευτικού](#) (σελ.77), έχει στόχους που αφορούν στην προσέγγιση ενός φιλοσοφικού κειμένου με τη μορφή διαλόγου και στην επιχειρηματολογία πάνω στο θέμα της εφαρμογής των

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

νόμων και των κινήτρων που δίνονται από την κοινωνία για την τήρησή τους. Απαιτείται προσέγγιση σε ομάδες και ανάληψη ρόλων. Ακολουθείται η μέθοδος του σχεδιασμού με βάση την πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας και τους πολυγραμματισμούς (Cope & Kalantzis 2000, Kalantzis & Cope 2008, Kress & van Leeuwen 2001).

Οι μαθητές συνεργαζόμενοι σε ομάδες «ανακαλύπτουν» το νόημα του κειμένου και διατυπώνουν οι ίδιοι τη μετάφρασή του μέσω της συντακτικής επεξεργασίας και της αντιπαραβολής με άλλες μεταφραστικές εκδοχές που τους δίνονται. Αναλαμβάνουν πρωτοβουλίες κι ανακαλύπτουν μόνοι τους τη γνώση διαβάζοντας και δημιουργώντας πολυτροπικά κείμενα.

Ο ρόλος του διδάσκοντα κινείται στα όρια της υποβοηθούμενης ανακάλυψης σύμφωνα με την παιδαγωγική θεωρία της ζώνης επικείμενης ανάπτυξης του μαθητή (Κοινωνικός εποικοδομισμός του Vygotsky). Κινούμαστε περισσότερο στο χώρο της αόρατης παιδαγωγικής πρακτικής, δίνοντας έμφαση στην πρωτοβουλία των μαθητών, (Κουτσογιάννης & Αλεξίου 2012, 15-16). Η διαθεματικότητα συνίσταται στη σύνδεση του συγκεκριμένου κειμένου της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας με άλλα κείμενα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας που εντάσσονται στο ίδιο ιστορικό και θεματικό πλαίσιο, αλλά και με το σχολικό μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής. Επίσης, επιχειρείται η σύνδεση του παρελθόντος με το παρόν, καθώς αναζητούνται και εξετάζονται διαχρονικές αξίες, όπως ο σεβασμός και η υπακοή στους νόμους της πολιτείας- ένα θέμα ζωτικής σημασίας για τη σύγχρονη κοινωνία, η οποία χαρακτηρίζεται από πολυπλοκότητα και σύγχυση, όπως διαφαίνεται στο δαιδαλώδες πλέγμα των νόμων και στα φαινόμενα νεανικής παραβατικότητας κι εγκληματικότητας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι δραστηριότητες των φύλλων εργασίας έχουν σκοπό να ανακαλύπτουν μόνοι τους οι μαθητές νέες ιδέες και να φτάνουν μέσα από την ομαδοσυνεργατική μέθοδο στη διατύπωση τελικών συμπερασμάτων.

Α. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις πρότυπα, στάσεις ζωής

Στόχοι είναι οι μαθητές να

- Να συζητήσουν σχετικά με την επίδραση που έχουν ασκήσει ο Σωκράτης και ο Πλάτωνας στο δυτικό στοχασμό και να αντιληφθούν την επικαιρότητα της σκέψης τους και τη σύνδεσή της με προβλήματα του σύγχρονου ανθρώπου.
- Να αντιληφθούν τη διαχρονικότητα της έννοιας του δικαίου και τις μεταβολές που υφίσταται ανάλογα με την κοινωνική ταυτότητα του ατόμου.
- Να προβληματιστούν για τις σύγχρονες αντιλήψεις πάνω στα θέματα εφαρμογής των νόμων και των κινήτρων που δίνονται από την εκάστοτε πολιτεία για την τήρησή τους.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Στόχοι είναι οι μαθητές να

- Να έρθουν σε επαφή με ένα φιλοσοφικό κείμενο και να διακρίνουν τη μέθοδο (διαλεκτική, μαιευτική) την οποία χρησιμοποιούσαν ως τρόπο διδασκαλίας ο Σωκράτης και ο Πλάτων, διαφοροποιούμενοι από τους σοφιστές και τους προσωκρατικούς
- Να αντιληφθούν τους πολλαπλούς τρόπους προσέγγισης ενός αρχαίου κειμένου σήμερα, πέρα από τις γραμματικοσυντακτικές δομές και την ετυμολογία

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να διακρίνουν και να αναδιατυπώσουν τα στάδια ενός επιχειρήματος
- Να μελετήσουν την αρχαία ελληνική γλώσσα σε σύγκριση με τη νέα ελληνική και να εμπλουτίσουν το λεξιλόγιό τους
- Να συνειδητοποιήσουν την εξέλιξη της γλώσσας από την αρχαία στη νέα της μορφή.
- Να εντοπίσουν τα εκφραστικά μέσα που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας στο αρχαίο κείμενο και να προβαίνουν στην απόδοσή τους στα νέα ελληνικά, ώστε να διαμορφώνουν το ύφος του κειμένου ανάλογα με την περίπτωση της επικοινωνίας

Γραμματισμοί

Οι μαθητές πρόκειται

- Να διερευνήσουν έννοιες, όπως δικαιοσύνη και νόμοι συλλέγοντας και αποδομώντας υπάρχοντες ψηφιακούς πόρους, αναπτύσσοντας ανάλογες δεξιότητες
- Να εξοικειωθούν με τη δημιουργία και χρήση πολυτροπικών κειμένων με τη βοήθεια των ΤΠΕ, εκφράζοντας την ταυτότητά τους
- Να εξοικειωθούν με τη χρήση των σωμάτων κειμένων της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας ως αυθεντικά περιβάλλοντα επικοινωνίας
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία της χρήσης των ΤΠΕ και ως εργαλείων ανακαλυπτικής μάθησης και επικοινωνίας, εκτιμώντας κι ελέγχοντας και την αξιοπιστία των ψηφιακών πηγών

Διδακτικές πρακτικές

Οι μαθητές επιδιώκεται να εξοικειωθούν με τη συνεργατική διδασκαλία, καθώς μέσω των ομάδων εργασίας αναλαμβάνουν ρόλους, επιμερίζουν την εργασία, συγκεντρώνουν το υλικό και το επεξεργάζονται από κοινού, διαχειρίζονται και επιλύουν συγκρούσεις και προβλήματα που προκύπτουν στην πορεία της δραστηριότητας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Σκοπός της παρέμβασης, επίσης, είναι να ασκήσουν την κριτική σκέψη και την παρατηρητικότητα τους και να αναπτύξουν πρωτοβουλίες, καθώς καλούνται να αξιοποιήσουν δημιουργικά το ψηφιακό υλικό που συνέλεξαν και να εκπονήσουν τις εργασίες τους (κριτικός γραμματισμός). Παράλληλα, ασκούνται στη διερευνητική μάθηση και τη βιωματικότητα μέσα από την αναζήτηση και την κριτική αξιοποίηση διαδικτυακών πηγών, ώστε να αφομοιώσουν σε μεγαλύτερο βαθμό την παρεχόμενη γνώση.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ύστερα από τη νοηματική και μεταφραστική προσπέλαση του κειμένου οι μαθητές βρέθηκαν σε κατάσταση προβληματισμού σε σχέση με την απόφαση του Σωκράτη να παραμείνει στη φυλακή, ενώ μπορούσε να διαφύγει. Είναι χαρακτηριστικό, μάλιστα, το γεγονός πως αρκετοί μαθητές θεώρησαν παράλογη την ενέργεια του Σωκράτη αφού ήταν αθώος. Η συζήτηση που επακολούθησε αποτέλεσε την κατάλληλη αφορμή ώστε οι μαθητές να διερευνήσουν το θέμα των νόμων και της τήρησής τους με βάση και τη Σωκρατική λογική. Το απόσπασμα από τη θεατρική παράσταση που δόθηκε στο Αρχαίο Θέατρο Μακύνειας με τίτλο [Η αληθινή Απολογία του Σωκράτη](#) προσέδωσε μια άλλη διάσταση στο όλο θέμα και λειτούργησε ως αφορμή.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το παρόν σενάριο εκπονήθηκε με άξονα το αρχαίο κείμενο της ενότητας 9, το οποίο εντάσσεται στη διδακτέα ύλη της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας στη Γ΄ Γυμνασίου. Στη συγκεκριμένη διδακτική πρόταση γίνεται επέκταση της διδασκαλίας και αφιερώνονται επιπλέον ώρες σε σχέση με τα προβλεπόμενα από το αναλυτικό πρόγραμμα. Συμφωνεί με τους στόχους του ΔΕΠΠΣ για τη διδασκαλία των Αρχαίων Ελληνικών από πρωτότυπο στη Γ΄ Γυμνασίου, όπως αυτοί προσδιορίζονται στο βιβλίο του [ΕΚ-](#)

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

[παιδευτικού](#) (σελ. 76-83).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Οι μαθητές στο παρόν σενάριο χρησιμοποιούν ΤΠΕ, για να εντοπίσουν τις πληροφορίες που χρειάζονται, καθώς και να παρουσιάσουν στους συμμαθητές τους ένα δικό τους ψηφιακό έργο. Επομένως, αναπτύσσουν δεξιότητες χειρισμού του ηλεκτρονικού υπολογιστή, αναζητούν και αξιολογούν πληροφορίες από διαδικτυακές πηγές, εξοικειώνονται με τη χρήση λογισμικών και γενικότερα με τους νέους ψηφιακούς γραμματισμούς. Αναπτύσσουν, παράλληλα, γνωστικές δεξιότητες υψηλού επιπέδου, επικοινωνούν και συνεργάζονται για την επίλυση προβλημάτων που προκύπτουν, οπτικοποιούν τις σχέσεις στο συνταγματικό άξονα της γλώσσας και δημιουργούν δικά τους πολυτροπικά κείμενα μέσα σε ένα περιβάλλον δημιουργικής μάθησης.

Κείμενα (

Κείμενα σχολικών εγχειριδίων

Αρχαία Ελληνική Γλώσσα Γ΄ Γυμνασίου, [Ενότητα 9η](#):

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων, Γ΄ Γυμνασίου, Κεφάλαιο τρίτο, Σωκράτης και Πλάτων (σελ 56-57) στο [Ψηφιακό σχολείο](#)

[Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή](#), Γ΄ Γυμνασίου, κεφάλαιο 7: «Το άτομο και η πολιτεία» και κεφάλαιο 12: «Δικαιώματα και Υποχρεώσεις»:

Κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων, Γ΄ Γυμνασίου, Βιβλίο Εκπαιδευτικού, ΟΕΔΒ, Αθήνα "[Θέσεις φιλοσόφων για την έννοια του Νόμου](#)":

Υποστηρικτικό/εκπαιδευτικό υλικό

Βίντεο

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η αληθινή Απολογία του Σωκράτη από τον Χ. Καλαβρούζο, απόσπασμα από θεατρική παράσταση στο Αρχαίο Θέατρο Μακύνειας:

<http://www.youtube.com/watch?v=55iEC39ytms>

Δραματοποιημένη απολογία του Σωκράτη (στην Αγγλική Γλώσσα), Plato- The Apology:

<http://www.youtube.com/watch?v=3bVBpLjh13E>
<http://www.youtube.com/watch?v=3bVBpLjh13E>

Μελοποιημένο απόσπασμα από την Απολογία του Σωκράτη, "Σωκράτης, από τη δίκη ως το κώνειο": <http://www.youtube.com/watch?v=XGpJ6IMGiL8>

<http://www.youtube.com/watch?v=XGpJ6IMGiL8>

Ιστοσελίδες

Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, Βασικό λεξικό της Αρχαίας Ελληνικής γλώσσας:

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/index.html

Σώματα Κειμένων, Ανθολόγιο Αττικής Πεζογραφίας:

αποσπάσματα:

Πλάτωνος, Απολογία Σωκράτους 35b-35d, Ο Σωκράτης εξηγεί γιατί αρνείται να ικετεύσει για την αθώωσή του, Μτφρ. Ν.Ε. Τζιράκης 2002:

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=489&m=2
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=489&m=2

Πλάτωνος, Απολογία Σωκράτους 40c-42a, Ο Σωκράτης μετά την καταδίκη του σε θάνατο, Μτφρ. Ν.Ε. Τζιράκης 2002:

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=490&m=2
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=490&m=2

Αριστοτέλης:136.- Πολιτικά 1, 1252b27-1253a39, Μτφρ. Στ. Τσιτσιρίδης, 2012:

http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/anthology/literature/browse.html?text_id=324

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Αριστοτέλης, Πολιτικά 1281a11-1284b3, Μτφρ. Β. Μοσκόβης [1282b: Η ανάγκη κυριαρχίας των "ὀρθῶς κειμένων" νόμων]:

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=48&m=2
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=48&m=2
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=48&m=2

Πλάτων, Πολιτεία 358b-360d-Το παράδειγμα του δαχτυλιδιού του Γύγη, Μτφρ. Ι.Ν. Γρυπάρης (2006-2008):

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?t=525&m=1

Αριστοτέλης, Πολιτικά 1252a1-1253a39, Ορισμός της πόλεως-Τα στάδια της εξελικτικής πορείας προς αυτήν, Μτφρ. Β. Μοσκόβης (2006-2008):

http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=41
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=41
http://www.greek-language.gr/greekLang/ancient_greek/tools/corpora/anthology/content.html?m=1&t=41

Πύλη του Ελληνικού Πολιτισμού, Μεταφράσεις των αρχαίων της Γ΄ Γυμνασίου:

<http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos%20Politismos/Yliko/oles%20oi%20metafraseis%20c.htm>

http://users.sch.gr/maritheodo/filosofia/html/arist/skeci/skeci_politeia_s.htm (Σκέψεις του Αριστοτέλη για την πολιτεία)

<http://users.sch.gr/maritheodo/filosofia/html/sof/dida/dikaio.htm> (Σοφιστές, Δίκαιο και Νόμοι)

http://users.sch.gr/maritheodo/filosofia/html/epom/epik/politia_1.htm (Επίκουρος, Κοινωνική και πολιτική διδασκαλία, Η Πολιτεία και η Δικαιοσύνη)

Βικιπαίδεια, Βικιλεξικό:

<https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82>

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

<https://el.wiktionary.org/wiki/%CE%BD%CF%8C%CE%BC%CE%BF%CF%82>

Βικιφθέγματα-Σωκράτης:

<https://el.wikiquote.org/wiki/%CE%A3%CF%89%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82>
<https://el.wikiquote.org/wiki/%CE%A3%CF%89%CE%BA%CF%81%CE%AC%CF%84%CE%B7%CF%82>

Γνωμολογικόν, Αποφθέγματα- Σωκράτης:

<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=3#axzz2PL61r1He>
<http://www.gnomikologikon.gr/authquotes.php?auth=3%23axzz2PL61r1He>

<http://www.cognosco.gr/Gnwmika/artists.jsp?key=65>
<http://www.cognosco.gr/Gnwmika/artists.jsp?key=65>

Ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής:

<http://www.hellenicparliament.gr/Vouli-ton-Ellinon/To-Politevma/Syntagma/> (Ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, άρθρα 4-25) και της Βουλής των Εφήβων:
http://www.efivoi.gr/site_stuff/files/2012/praktika_epitropi_ddtd.pdf

Άρθρα εφημερίδων:

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/w_articles_columns_1_01/04/2012_477672
<http://www.tovima.gr/opinions/article/?aid=180657>
<http://www.tanea.gr/news/greece/law/>
<http://www.inews.gr/181/oi-pio-treloi-kai-periergoi-nomoi-tou-kosmou.htm>
<http://www.otherside.gr/2013/02/paralogoi-nomoi-kosmou/>
<http://www.otherside.gr/2013/02/paralogoi-nomoi-kosmou/>

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Το σενάριο εφαρμόστηκε σε 3 φάσεις. Κατά την 1^η που διήρκησε 2 διδακτικές ώρες οι μαθητές ασχολήθηκαν με τα φύλλα εργασίας και τις αποστολές τους. Στη δεύτερη, 2 διδακτικών ωρών επίσης, παρουσιάστηκαν, συζητήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι εργασίες των μαθητών, ενώ στην τρίτη μονόωρη φάση η συζήτηση επανήλθε στον αρχικό προβληματισμό για το ζήτημα της τήρησης των νόμων και των κινήτρων που σχετίζονται με το σεβασμό τους και την εφαρμογή του δικαίου, μια συζήτηση που είχε αρκετό ενδιαφέρον.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

1^η φάση: 2 διδακτικές ώρες:

Ύστερα από την προσπέλαση του κειμένου του Πλάτωνα όπου οι μαθητές κλήθηκαν να το μελετήσουν μόνοι τους και να το προσπελάσουν, αρχικά συνολικά και κατόπιν κατά περιόδους, νοηματικά και τελικά μεταφραστικά και αφού προηγήθηκαν όσα αναφέρονται στην Αφετηρία ξεκίνησε η εφαρμογή του σεναρίου. Οι 27 μαθητές και μαθήτριες του Γ2 του Πρότυπου Πειραματικού Γυμνασίου του Πανεπιστημίου Μακεδονίας χωρίστηκαν σε 6 ομάδες (3 ομάδες των 4 ατόμων και 3 των 5 ατόμων), και τους δόθηκαν τα αντίστοιχα φύλλα εργασίας. Η κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της δυο συνδεδεμένους στο διαδίκτυο υπολογιστές. Επειδή δεν υπήρξε συμφωνία ποια ομάδα θα αναλάβει τι, τα φύλλα εργασίας και οι ρόλοι μοιράστηκαν με κλήρωση.

Οι μαθητές της πρώτης ομάδας, **οι βιογράφοι**, κλήθηκαν να επισκεφθούν ιστοσελίδες που τους παρείχαν πληροφορίες για τον Πλάτωνα και το Σωκράτη και να δημιουργήσουν ένα σύντομο πολυτροπικό κείμενο με τις βιογραφίες του. Οι μαθητές της δεύτερης ομάδας, **οι μελετητές αρχαίων κειμένων και γλωσσολόγοι**, κλήθηκαν αντίστοιχα να επισκεφθούν το [ψηφιακό](#) σχολείο. Κατόπιν μελέτησαν τις μεταφράσεις των αποσπασμάτων 35b – 35d: [Ο Σωκράτης εξηγεί γιατί αρνείται να ικετεύσει για την αθώωσή του](#) και 40c – 42a: [Ο Σωκράτης μετά την καταδίκη του σε θάνατο](#) από την Απολογία του Πλάτωνα την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα, έχοντας ως αποστολή να δημιουργήσουν ένα σύντομο πολυτροπικό κείμενο στο οποίο θα παρουσιάζεται ολόπλευρα η προσωπικότητα και ο χαρακτήρας του Σωκράτη. Οι μαθητές της τρίτης, της τέταρτης και της πέμπτης ομάδας, **οι φιλόσοφοι**, είχαν ως αποστολή να αναζητήσουν απόψεις αρχαίων φιλοσόφων (σοφιστές, Πλάτωνα, Σωκράτης, Αριστοτέλης) για την έννοια του νόμου και να δημιουργήσουν ένα πολυτροπικό κείμενο χρησιμοποιώντας μία παρουσίαση στο Powerpoint. Τους προτάθηκαν συγκεκριμένες ηλεκτρονικές διευθύνσεις, καθώς και το σχολικό εγχειρίδιο Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων της Γ΄ Γυμνασίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι μαθητές της έκτης ομάδας, **οι κοινωνιολόγοι και δημοσιογράφοι**, κλήθηκαν να επισκεφθούν το ψηφιακό σχολείο, για να διαβάσουν τα κεφάλαια 7 και 12 στο σχολικό εγχειρίδιο της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής της Γ΄ Γυμνασίου, καθώς και την ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής. Συνέλεξαν με κριτικό πνεύμα τις απαραίτητες πληροφορίες ώστε να δημιουργήσουν μια πολυτροπική παρουσίαση στο Powerpoint με θέμα την αναγκαιότητα ύπαρξης των νόμων στη σύγχρονη εποχή, μελετώντας, επίσης, και δημοσιογραφικά άρθρα, μελέτες και απόψεις που αναφέρονται στα φαινόμενα της πολυνομίας στην Ελλάδα, των αντισυνταγματικών διατάξεων κ.α. ώστε να εξηγήσουν το συχνό φαινόμενο της μη τήρησης των νόμων στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

Επειδή το συγκεκριμένο τμήμα ήταν εξοικειωμένο με την εφαρμογή και άλλων σεναρίων με ΤΠΕ τα πράγματα κύλησαν αρκετά καλά με την εξαίρεση δυο μαθητών που επέλεξαν να συμμετάσχουν ελάχιστα στην όλη διαδικασία, παρά τις έντονες προσπάθειες της ομάδας τους να τους δώσει ρόλους. Σημειώθηκε και στην περιγραφή της εφαρμογής άλλου σεναρίου πως οι ιδιαίτερες συνθήκες των Πειραματικών Σχολείων με την εισαγωγή τεστ δεξιοτήτων για τη φοίτηση στο Λύκειο λειτούργησε αποθαρρυντικά για κάποιους μαθητές, γεγονός που είχε αντίκτυπο και στη γενικότερη συμμετοχή τους στα τεκταινόμενα στο σχολείο. Αντιθέτως ένας μαθητής με σύνδρομο Ασμπέργκερ εξέφρασε και πάλι την ευαρέσκειά του για την όλη διαδικασία η οποία του έδινε την ευκαιρία επικοινωνίας με τα παιδιά της ομάδας του, καθώς αυτά του έδωσαν συγκεκριμένο ρόλο και αποστολή μέσα στην ομάδα, την οποία και έφερε σε πέρας. Οι ομάδες αφέθηκαν, πάντως, εντελώς, ελεύθερες να πραγματοποιήσουν τις αποστολές που τους ανατέθηκαν χωρίς ιδιαίτερες επισημάνσεις από τον διδάσκοντα, παρά μόνο τη βοήθειά του με την παροχή ενισχυτικών οδηγιών σε περίπτωση που του το ζητούσαν. Τα φύλλα εργασίας, άλλωστε, είχαν αρκετά καθοδηγητικές ερωτήσεις ώστε να διευκολύνουν το έργο των μαθητών.

2^η φάση: 2 διδακτικές ώρες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Στη δεύτερη φάση της διδασκαλίας οι εργασίες των μαθητών παρουσιάστηκαν στην ολομέλεια της τάξης με τη χρήση του διαδραστικού πίνακα. Η φάση αυτή περιελάμβανε και την αξιολόγηση των μαθητών μέσα από μια τριπλή διαδικασία που είχε ακολουθηθεί και σε άλλα σενάρια: οι μαθητές αυτοαξιολογήθηκαν στο πλαίσιο της ομάδας τους, ετεροαξιολογήθηκαν από τις υπόλοιπες ομάδες, ενώ στο τέλος κατατέθηκε και η αξιολόγηση του διδάσκοντος με βάση τα όσα παρουσιάστηκαν από τις ομάδες. Τα κριτήρια όλης αυτής της αξιολόγησης είχαν συζητηθεί και προσυμφωνηθεί με τους μαθητές και από άλλες εργασίες με χρήση ΤΠΕ και ήταν τα ακόλουθα:

- ❖ Κριτήρια αυτοαξιολόγησης των μαθητών: τα προβλήματα που αντιμετώπισαν κατά την εκπόνηση της εργασίας και πώς τα διαχειρίστηκαν, η συμμετοχή του καθενός και ο ρόλος του στην ομάδα, ο ρόλος του και η συμμετοχή του στην παρουσίαση της εργασίας, η επιτυχία της αποστολής της κάθε ομάδας σε σχέση με τα ζητούμενα του φύλλου εργασίας, η συμμετοχή των ΤΠΕ στην πορεία και το τελικό αποτέλεσμα και ο αναστοχασμός για το αν αυτή η εργασία άλλαξε τις απόψεις τους για το συγκεκριμένο θέμα
- ❖ Κριτήρια αξιολόγησης από τις άλλες ομάδες: το περιεχόμενο της εργασίας, η επίτευξη των στόχων της αποστολής της κάθε ομάδας η οποία ανακοινώθηκε στην αρχή της παρουσίασης, η πολυτροπικότητα και η μορφή της παρουσίασης, η επιτυχής παρουσίαση, η συμμετοχή των ΤΠΕ στην πορεία και το τελικό αποτέλεσμα.
- ❖ Κριτήρια αξιολόγησης από τον καθηγητή: αξιοποιήθηκαν τα παραπάνω κριτήρια και επιπλέον ο τρόπος που δούλεψαν οι ομάδες και η συμμετοχή των μαθητών σε αυτές όπως την αποκόμισε ο καθηγητής κατά τη διάρκεια της όλης διαδικασίας, καθώς αυτός δεν ήταν αποστασιοποιημένος, αλλά κινούνταν στο εργαστήριο πληροφορικής παρακολουθώντας τις ομάδες.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Όπως γίνεται αντιληπτό η αξιολόγηση ήταν ποιοτική και δεν είχε ποσοτικά χαρακτηριστικά, ενώ πρέπει να σημειωθεί πως οι τρεις μορφές αξιολόγησης δεν απόκλιναν σημαντικά, ως προς τα τελικά αποτελέσματα, μεταξύ τους.

3^η φάση: μία διδακτική ώρα

Η τελευταία ώρα του σεναρίου αφιερώθηκε σε μια συζήτηση γύρω από τη σημασία της τήρησης του δικαίου και των νόμων και επικεντρώθηκε στο ζήτημα της υπακοής στο νόμο ακόμα και αν αυτός αντίκειται στα συμφέροντα κάποιων ή οδηγεί σε άδικες αποφάσεις. Είναι αλήθεια ότι η πλειοψηφία των μαθητών δεν επικρότησε πολύ εύκολα τη στάση του Σωκράτη παρά μόνο σε θεωρητικό επίπεδο, υποστηρίζοντας ότι έτσι θριαμβεύει η αδικία. Υπήρχαν παράλληλα και κάποιοι που ισχυρίζονταν πως αν ξέρεις πως είσαι αθώος δεν πρέπει να υπακούς σε μια άδικη απόφαση, ενώ επισήμαναν ότι οι νόμοι δεν ισχύουν με τον ίδιο τρόπο για όλους τους ανθρώπους και κάποιοι είναι πιο «αδύναμοι» απέναντί τους. Η ταυτότητα του Σωκράτη ως φιλοσόφου και οι απόψεις τους περί αρετής και ηθικής, πάντως, εντυπωσίασαν τους μαθητές. Προτάθηκε, μάλιστα, από τους ίδιους να πραγματοποιηθεί ένα ευρύτερο σχέδιο εργασίας (πρότζεκτ) που να διερευνά τη θέση των Σωκρατικών απόψεων στη σύγχρονη κοινωνία και να γίνει ένα σχετικό ιστολόγιο ή μια ιστοσελίδα από τους ίδιους. Η συζήτηση έκλεισε, λοιπόν, με τους μαθητές να συμφωνούν για την αξία των Σωκρατικών διδασχών, αλλά να είναι επιφυλακτικοί ως προς την εφαρμογή τους.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο Εργασίας 1: Βιογράφοι

Αποστολή σας είναι να γράψετε τη βιογραφία του Πλάτωνα και του Σωκράτη, και να σχολιάσετε νοηματικά.

- [Το κείμενο της ενότητας 9](#) αποτελεί απόσπασμα από την «Απολογία Σωκράτους» του Πλάτωνα. Ποιος ήταν όμως ο Πλάτωνας;
- Επισκεφθείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα του Κέντρου Ελληνικής Γλώσσας και συμβουλευτείτε το κεφάλαιο [«Η φιλοσοφία ως τον θάνατο του Σωκράτη»](#) ή την ηλεκτρονική διεύθυνση του Ψηφιακού Σχολείου (Ανθολόγιο Φιλοσοφικών Κειμένων: [Εισαγωγή 3^{ου} κεφαλαίου, σελ. 56-7](#)) ή συμβουλευτείτε το [λογισμικό](#) για τους Αρχαίους Έλληνες Φιλοσόφους, και αναζητήστε πληροφορίες για τη ζωή και τη διδασκαλία του Πλάτωνα και του Σωκράτη.
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε μια παρουσίαση αξιοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Ποιος ήταν ο Πλάτωνας; Ποια εκφραστικά μέσα χρησιμοποιεί, για να προβάλλει τις απόψεις του;
 - ✓ Ποιος ήταν ο Σωκράτης; Ποια θέματα πραγματευόταν στην αγορά και τα γυμναστήρια;
 - ✓ Ποιος ήταν ο στόχος της σωκρατικής διδασκαλίας και ποια μέθοδο εφάρμοζε;
 - ✓ Ποια κατηγορία διατυπώθηκε σε βάρος του Σωκράτη και πώς εξηγούνται η δίκη και η καταδίκη του;
 - ✓ Χαρακτηριστική ήταν η προσήλωσή του στη δημοκρατική νομιμότητα. Σε ποιες περιπτώσεις επαληθεύτηκε

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 2: Μελετητές αρχαίων κειμένων και Γλωσσολόγοι

Αποστολή σας είναι να μελετήσετε νοηματικά και γλωσσικά το κείμενο από τον «Κρίτωνα» του Πλάτωνα.

- [Το κείμενο της ενότητας 9](#) αποτελεί απόσπασμα από την «Απολογία Σωκράτους» του Πλάτωνα.
- Επισκεφθείτε την Πύλη για την Ελληνική Γλώσσα και διαβάστε τις μεταφράσεις των αποσπασμάτων 35b – 35d: [Ο Σωκράτης εξηγεί γιατί αρνείται να ικετεύσει για την αθώωσή του](#) και 40c – 42a: [Ο Σωκράτης μετά την καταδίκη του σε θάνατο](#) από την «Απολογία Σωκράτους» του Πλάτωνα.
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε μια παρουσίαση αξιοποιώντας τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Ποια ήταν η κύρια αποστολή του δικαστή, κατά την άποψη του Σωκράτη;
 - ✓ Γιατί ο ίδιος αρνείται να ικετεύσει τους δικαστές για την αθώωσή του;
 - ✓ Με ποιον τρόπο αντιμετωπίζει τον επικείμενο θάνατό του ο Σωκράτης;
 - ✓ Με ποια επιχειρήματα τεκμηριώνει την άποψή του ότι ο θάνατος είναι κέρδος;
 - ✓ Ποια είναι η παρακαταθήκη για τα παιδιά του;
 - ✓ Να χαρακτηρίσετε τον Σωκράτη ως πολίτη και δάσκαλο.
- Εναλλακτικά, μπορείτε να καταγράψετε μερικά σημαντικά αποφθέγματα του Σωκράτη. Ενδεικτικά, μπορείτε να επισκεφτείτε τις ιστοσελίδες «Ελληνικά Βικιφθέγματα»: [Σωκράτης](#), «Γνωμικολογικόν»: [Σωκράτης](#) και “Cognosco”: [Αποφθέγματα του Σωκράτη](#).

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 3: Φιλόσοφοι

Η αποστολή σας είναι να αναζητήσετε και να μελετήσετε αρχαία φιλοσοφικά κείμενα. Να καταγράψετε τις απόψεις αρχαίων σοφών και να σχολιάσετε διακειμενικά το κείμενο της ενότητας 9.

- Στο έργο «Κρίτων» πρωταγωνιστεί ο Σωκράτης, ο οποίος παρουσιάζεται να συζητά με τον φίλο του Κρίτωνα. Ο Σωκράτης δικαιολογεί με επιχειρήματα την άρνησή του να δραπετεύσει από τη φυλακή και την απόφασή του να μείνει πιστός στους νόμους της πόλης. Η άρνησή του είναι συνεπής με τις γενικότερες αντιλήψεις του για τη σημασία που έχει η υπακοή στους νόμους για την εύρυθμη λειτουργία της πόλης. Άραγε μπορεί να επιβιώσει μια κοινωνία χωρίς νόμους;
- Αναζητήστε τις απόψεις των αρχαίων φιλοσόφων για την **έννοια του Νόμου** χρησιμοποιώντας μηχανές αναζήτησης, όπως την [Google](#). Αποθηκεύστε τα αποτελέσματα της διερεύνησής σας σε έναν φάκελο χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου. Ενδεικτικά, μπορείτε να επισκεφτείτε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις:
 - [Θέσεις φιλοσόφων για την έννοια του Νόμου](#)
 - [Το Δίκαιο και οι Νόμοι](#)
 - [Η Πολιτεία και η Δικαιοσύνη](#)
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε μια παρουσίαση αξιοποιώντας και τις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Ποιες απόψεις διατυπώνουν για τον ρόλο των νόμων στην ανθρώπινη κοινωνία οι σοφιστές;
 - ✓ Ποιο είναι το γενικό συμπέρασμα των σοφιστών για τους νόμους και το Δίκαιο;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 4: Φιλόσοφοι

Η αποστολή σας είναι να αναζητήσετε και να μελετήσετε αρχαία φιλοσοφικά κείμενα. Να καταγράψετε τις απόψεις αρχαίων σοφών και να σχολιάσετε διακειμενικά το κείμενο της ενότητας 9.

- Αναζητήστε τις απόψεις του Πλάτωνα και του Σωκράτη για τους νόμους και τη δικαιοσύνη, και αποθηκεύστε τα αποτελέσματα της διερεύνησής σας σε έναν φάκελο χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου. Ενδεικτικά, μπορείτε να επισκεφτείτε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις:
 - [Θέσεις φιλοσόφων για την έννοια του Νόμου](#)
 - Πλάτων, «Πολιτεία» [358b – 360d](#)
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε μια παρουσίαση απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Γιατί οι άνθρωποι αναγκάζονται να θεσπίζουν νόμους, κατά την άποψη του Πλάτωνα;
 - ✓ Γιατί έχει μεγάλη σημασία η υπακοή των πολιτών στους νόμους;
 - ✓ Γιατί εφαρμόζουν τους νόμους με τη βία; Ποιον μύθο επικαλείται ο Πλάτωνας για να τεκμηριώσει την άποψή του;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 5: Φιλόσοφοι

Η αποστολή σας είναι να αναζητήσετε και να μελετήσετε αρχαία φιλοσοφικά κείμενα. Να καταγράψετε τις απόψεις αρχαίων σοφών και να σχολιάσετε διακειμενικά το κείμενο της ενότητας 9.

- Αναζητήστε τις απόψεις του Αριστοτέλη για την πόλη, τον νόμο και το δίκαιο και αποθηκεύστε τα αποτελέσματα της διερεύνησής σας σε έναν φάκελο χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου.
- Ενδεικτικά, μπορείτε να επισκεφθείτε τις ηλεκτρονικές διευθύνσεις:
 - [Οι σκέψεις του Αριστοτέλη για την πολιτεία](#)
 - Αριστοτέλης, «Πολιτικά» 1252a1-1253a39: [Ο ορισμός της πόλεως - Τα στάδια της εξελικτικής πορείας προς αυτήν](#)
 - Αριστοτέλης, «Πολιτικά» 1252b27-1253a39: [Ο σχηματισμός της πόλεως](#)
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε ένα σύντομο κείμενο απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Γιατί οι άνθρωποι οργανώθηκαν σε πόλεις, κατά την άποψη του Αριστοτέλη;
 - ✓ Ποιοι νόμοι πρέπει να κυριαρχούν στην πόλη;
 - ✓ Τι συμβαίνει όταν ο άνθρωπος απομακρύνεται από τον νόμο και το δίκαιο;

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Φύλλο Εργασίας 6: Κοινωνιολόγοι και Δημοσιογράφοι

Η αποστολή σας είναι να μελετήσετε κείμενα και άρθρα που αναφέρονται στους νόμους και στην εφαρμογή της δικαιοσύνης, ώστε να εξηγήσετε το συχνό φαινόμενο της μη τήρησης των νόμων στη σύγχρονη ελληνική κοινωνία.

- Η ύπαρξη και η τήρηση των γραπτών νόμων αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την αρμονική συμβίωση των ατόμων και την πρόοδο της κοινωνίας. Ποια είναι η προσφορά των νόμων και ποιες οι προϋποθέσεις για τον σεβασμό τους σε μια ευνομούμενη πολιτεία;
- Επισκεφθείτε το Ψηφιακό Σχολείο και αναζητήστε το εμπλουτισμένο βιβλίο του μαθητή Κοινωνική και Πολιτική Αγωγή Γ΄ Γυμνασίου και, συγκεκριμένα, τα κεφάλαια [7](#) και [12](#). Αποθηκεύστε σε έναν φάκελο το κεφάλαιο 7: «Το άτομο και η Πολιτεία» και το κεφάλαιο 12: «Δικαιώματα και Υποχρεώσεις», χρησιμοποιώντας τον επεξεργαστή κειμένου Word.
- Επίσης, μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Ελληνικής Βουλής για τα [ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, άρθρα 4 -25](#). Διαβάστε προσεκτικά τα κείμενα.
- Στη συνέχεια, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό δημιουργήστε μια παρουσίαση απαντώντας στις παρακάτω ερωτήσεις:
 - ✓ Ποιες αιτίες οδήγησαν στη θέσπιση των γραπτών κανόνων δικαίου;
 - ✓ Ποιους σκοπούς εξυπηρετεί η ύπαρξη εθνικής νομοθεσίας (Συντάγματος) σε μια χώρα;
 - ✓ Ποια δικαιώματα (ατομικά, κοινωνικά και πολιτικά) προστατεύονται από το Σύνταγμα;
 - ✓ Ποιες είναι οι υποχρεώσεις των πολιτών απέναντι στους νόμους;
 - ✓ Ποιες υποχρεώσεις είναι απαραίτητες κατά τη θέσπιση των νόμων, ώστε να γίνονται σεβαστοί από όλους τους πολίτες;

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Θα μπορούσε να εφαρμοστεί αυτούσιο το σενάριο από το οποίο αντλεί η συγκεκριμένη εφαρμογή ή ακόμα να μετατραπεί σε σχέδιο εργασίας για τη Σωκρατική φιλοσοφία στη σύγχρονη εποχή.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Από το αρχικό σενάριο στο οποίο βασίστηκε η εφαρμογή παραλείφθηκαν τα μέρη εκείνα που αφορούσαν τη γραμματική, το συντακτικό και το λεξιλόγιο, καθώς αποφασίστηκε να στοχεύσουμε περισσότερο στη νοηματική κατανόηση και τη συζήτηση των στοιχείων εκείνων της Σωκρατικής φιλοσοφίας που θα κινητοποιούσαν το ενδιαφέρον των μαθητών. Προηγήθηκε, άλλωστε, μια πρώτη επεξεργασία κατά τη διάρκεια της οποίας συζητήθηκαν γραμματικοσυντακτικά φαινόμενα, ενώ υπήρξε και κάποια έμφαση στην ετυμολογία της λέξης «νόμος».

Είναι γεγονός ότι οι μαθητές επέδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον κατά τη διάρκεια των τριών τελευταίων ωρών όπου παρουσίασαν τις εργασίες τους και συζήτησαν το θέμα του δικαίου και της υπακοής στους νόμους. Κατά την προετοιμασία των εργασιών τους στο εργαστήριο πληροφορικής υπήρχαν τα προβλήματα που αναφέρονται στο τμήμα της Διδακτικής Πορείας. Οι συγκεκριμένες ερωτήσεις των φύλλων εργασίας βοήθησαν αρκετά τους μαθητές να ανταπεξέλθουν, αλλά περιόρισαν κάπως και τη δική τους πρωτοβουλία. Το μεγαλύτερο πρόβλημα, πάντως, παρέμεινε το ζήτημα των αξιών που αναδείχθηκε στο τέλος του σεναρίου καθώς οι μαθητές δεν αντιλαμβάνονταν τη στάση του Σωκράτη από τη στιγμή που ήταν αθώος. Αντιμετώπιζαν τη θέση του πολύ πρακτικά έχοντας τη στάση ότι η αδικία δεν πρέπει να γίνεται αποδεκτή σε καμία περίπτωση και ότι δεν πρέπει κάποιος να υποκύπτει σε αυτήν. Η εξοικείωση με τη σωκρατική φιλοσοφία είναι, συνεπώς, αναγκαία για την «επιτυχή» εφαρμογή του σεναρίου.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Cope, B. & Kalantzis, M. (eds) (2000). *Multiliteracies. Literacy Learning and the Design of Social Futures*. London: Routledge

Kalantzis, M. & B. Cope 2008. *Νέα Μάθηση. Μετασχηματιστικοί Σχεδιασμοί για την Παιδαγωγική και την Αξιολόγηση*. Διαθέσιμο στη διεύθυνση <http://neamathisi.com/learning-by-design/> (τελευταία επίσκεψη 25/04/2014)

Κουτσογιάννης, Δ. & Αλεξίου, Μ. 2012. Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση *Μελέτη στο πλαίσιο της Δράσης 62 (Π.3.1.3)*. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας. Διαθέσιμο στο διαδίκτυο στη διεύθυνση <http://www.greeklanguage.gr/aboutdigitalschool> (τελευταία επίσκεψη 25/04/2014).

Kress, G, & Van Leeuwen, T, 2001 *Multimodal Discourse: The Modes and Media of Contemporary Communication*. London. Arnold.